

for dem, som deres Gerning som en aandelig Gerning maa kræve.

Under Forudsætning af, at man fra Tingets Side slutter sig til Hovedtanken i denne Side af Forslaget, bliver dernæst det næste Spørgsmaal, jeg vil gøre et Par Bemærkninger om, hvorvidt Lovforslaget, saaledes som det foreligger fra Folketinget, i denne Henseende er fyldestgørende. Her støder jeg straks paa et Punkt, der ogsaa er omtalt af forfællelige ærede Talere i Dag, som jeg meget varmt slutter mig til, nemlig at vi maa høre fra det, som det andet Ting har sat ind, med Hensyn til de flydende Skolepenge. Det er jo dog Virkeligheden at tage med den ene Haand, hvad man giver med den anden — eller kan blive det, thi paa visse Steder vil det jo være Tilfældet, saaledes som det blev oplyst i Gaar af min ærede Sidemand (Bjerre), og paa andre Steder kan det blive det. Og hvis min tidligere Henstilling om overhovedet at udelade Spørgsmaalet om Ordningen af den private Skole eller Fristolen af dette Lovforslag, tages til Følge, er der saa meget mindre Anledning til at blive staaende ved de flydende Skolepenge, som egentlig Tanken med at indføre dem har været, formoder jeg, at stasse Privatstolen en pekuniær Understøttelse. — Der er ogsaa andre Punkter, hvor jeg ikke mener, at Forslaget naar saa meget, som det burde naa med Hensyn til Skolelærernes Lønning, og jeg gentager særlig her det Punkt, som flere ærede Talere have berørt, nemlig Overlærernes Stilling i Købstæderne. Der turde være saa meget mindre Anledning til nu at fastholde denne Nedsættelse, som det, man skulde spare, nemlig de 159,000 Kr., i Virkeligheden ikke ville blive besparede, idet en stor Del af dem, de 100,000, ere lagte hen til trængende Kommuner. Saa meget jeg nu end kan ønske, at Staten skal komme de trængende Kommuner til Hjælp, forekommer det mig i hvert Tilfælde urigtigt, at det skal gøres paa Skolelærernes Beføstning.

Der er et andet Punkt, hvor jeg heller ikke finder Forslaget, saaledes som det er fremsat fra Regeringens Side, tilstrækkeligt. Det er med Hensyn til Andenlærernes Stilling, og jeg gør denne Bemærkning, fordi det ærede 2det Medlem for 10de Kreds (P. Wøffen) udtalte sig i sit modsat Retning, i

en Retning, der gik ud paa endnu mere aabenbart at trykke Andenlærernes Stilling, end den allerede er, saaledes som Lovforslaget er fremsat og vedtaget, nemlig i Retning af, at de end ikke skulde have fast Ansættelse, men være ansatte paa Opsigelse. Hele den Stilling, Lovforslaget giver Andenlærerne, og som de ville saa endnu mere, hvis det ærede Medlems Tanke bliver fyldestgjort, har jo egentlig kun det for sig, at det nu en Gang er Embeder eller Bestillinger for ugifte. Men saa kan der spørges, med hvad Ret er det det? Thi det maa erindres, at de skulle jo — og det endnu mere efter dette Forslag — udføre akkurat samme Gerning som Forstelærerne; den hele Grund til at fastholde Andenlærerstillingen, ligger jo ikke i Gerningens forskellige Beskaffenhed, men Grunden er, at man ønsker at komme billigere fra det, og det kan jo ogsaa være rigtigt; vi have jo ogsaa paa samme Maade Adjunker og Overlærere ved de lærde Skoler. Det kan altsaa være fuldstændig rigtigt, naar man har nogenlunde rimeligt, betrygget Udsigt til Forfremmelse til Forstelærerstillingen, i saa Fald kan man meget vel holde de paa-gældende paa den lave Løn og med en Bolig af den ringe Beskaffenhed, som Loven af 8de Marts 1856 hjemler dem. Det er altsaa den Mangel, som jeg finder i Lovforslaget, saaledes som det er vedtaget i det andet Ting, med Hensyn til Andenlærerne, at den Udsigt til Forbedring i deres Stilling, som ligger i Forfremmelse til Forstelærerstillingen, i ingen Henseende er dem garanteret. Den er aldeles ubestemt, meget ofte og maaste i de hyppigste Tilfælde ville deres Forventninger blive stufede, og vedkommende, som er ansat som ugift i Begyndelsestillingen, vil blive stidende i denne Stilling, til han er gammel og graa, i en Stue med Kogefakkelovn og de 40 Kvadratalen. Det mener jeg, er et Punkt, som vi ikke kunne lade gaa ude af Betragtning, men jeg skal komme tilbage til det senere ved Omtalen af et andet Punkt.

Det ene, vi skulle naa, er altsaa en virkelig økonomisk Forbedring af Skolelærernes Stilling som Betingelse for at bringe det store Offer fra Statskassens Side, og det andet, vi skulle naa, er at stasse for Skolelærerne saa megen Uafhængighed i deres Virksomhed, som en aandelig Gerning har